

Q.P. Code : 26803

[Time: 2 Hours]

[Marks: 60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Answer **any five** questions from question No. 1 to question No.8 and question No.9 is compulsory.
2. Marks are indicated against each question.
3. Students answering in regional languages should refer in case of doubt to the main text of paper in English.

- Q.1. What is knowledge? Elaborate the types of knowledge from educational perspective. 10
- Q.2. "Dialogue method in education enhances critical thinking amongst learners." Justify with reference to Paulo Freire's views on education. 10
- Q.3. "A sound curriculum is that which works towards building a sound society." Explain with reference to philosophical and sociological determinants of curriculum. 10
- Q.4. Explain the changes in education due to democracy and individual autonomy. 10
- Q.5. "The representation of different social groups is an integral part of curriculum development." Explain with reference to participatory approach to curriculum construction. 10
- Q.6. What is education? Elaborate the characteristics of education. 10
- Q.7. Illustrate teachers role in generating dynamic curricular experiences with reference to varied learning experience and learning resources. 10
- Q.8. Explain Dr. Ambedkar's views on education with reference to equity and social justice. 10
- Q.9. Attempt briefly **any 2** of the following: 10
- Principles of curriculum development (any 5)
  - Educational significance of Activity method. (any 5)
  - Hidden curriculum.
  - Role of MHRD in curriculum reform.

*****

मराठी अनुवाद

- प्र.१. ज्ञान म्हणजे काय ? शैक्षणिक दृष्टीकोनातून ज्ञानाचे प्रकार विस्तार पूर्वक लिहा. १०
- प्र.२. "शिक्षणात संवाद पद्धतीमुळे अध्ययनार्थीतील विमर्षात्मक चिंतन उंचावते." पावलो फ्रेअरच्या शैक्षणिक विचारांच्या संदर्भात समर्थन करा. १०
- प्र.३. "उत्तम अभ्यासक्रम तोच की जो उत्तम समाजबांधणी करतो." अभ्यासक्रमाच्या तात्विक आणि समाजशास्त्रीय निर्धारकांच्या संदर्भात स्पष्ट करा. १०
- प्र.४. वैयक्तिक स्वायत्तता आणि लोकशाहीमुळे शिक्षणात झालेले बदल स्पष्ट करा. १०
- प्र.५. "विविध सामाजिक गटांचे प्रतिनिधित्व हे अभ्यासक्रम विकासाचे अविभाज्य अंग आहे." अभ्यासक्रम रचनेच्या सहभागात्मक उपागमाच्या संदर्भात स्पष्ट करा. १०
- प्र.६. शिक्षण म्हणजे काय ? शिक्षणाची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा. १०
- प्र.७. विविध अध्ययन अनुभव आणि अध्ययन स्रोत संदर्भात बहुआयामी अभ्यासक्रमीय अनुभवांची निर्मिती करण्यात शिक्षकांची भूमिका सोदाहरण स्पष्ट करा. १०
- प्र.८. समता आणि सामाजिक न्यायाच्या संदर्भात डॉ. आंबेडकरांचे शैक्षणिक विचार स्पष्ट करा. १०
- प्र.९. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात लिहा. १०
- अ) अभ्यासक्रम विकासाची तत्त्वे (कोणतेही ५)
- ब) कृतिकेंद्री पद्धतीचे शैक्षणिक महत्त्व (कोणतेही ५)
- क) सुप्त अभ्यासक्रम
- ड) अभ्यासक्रम पुनर्रचनेत एमएचआरडी ची भूमिका

*****

Q.P. Code : 26803

हिंदी अनुवाद

- प्र.१. ज्ञान का अर्थ क्या है ? शैक्षिक दृष्टिकोन से ज्ञान के प्रकार विस्तार से लिखिए। १०
- प्र.२. "शिक्षा में संवाद पद्धती के कारण छात्र में विमर्षात्मक चिंतन बढ़ता है" पावलो फ्रेअर की शैक्षिक विचारों के संदर्भ में समर्थन कीजिए। १०
- प्र.३. "उत्कृष्ट पाठ्यक्रम वही है, जो उत्कृष्ट समाज कि रचना करता है" पाठ्यक्रम के दार्शनिक और समाजशास्त्रीय निर्धारके स्पष्ट कीजिए। १०
- प्र.४. व्यक्तिगत स्वायत्तता और जनतंत्र के कारण शिक्षा हुए बदल स्पष्ट कीजिए। १०
- प्र.५. "विविध सामाजिक समुह का प्रतिनिधित्व यह पाठ्यक्रम विकास का अविभाज्य भाग है" पाठ्यक्रम रचना के सहभागात्मक उपागम के संदर्भ में स्पष्ट कीजिए। १०
- प्र.६. शिक्षा का अर्थ क्या है ? शिक्षा कि विशेषताएँ विस्तार से लिखिए। १०
- प्र.७. विविध अध्ययन अनुभव और अध्ययन स्रोतों के संदर्भ में बहुआयामी पाठ्यक्रम अनुभव का निर्माण करने में अध्यापक भूमिका उदाहरण के साथ स्पष्ट कीजिए। १०
- प्र.८. समता आणि सामाजिक न्याय के संदर्भात डॉ. आंबेडकर के शैक्षिक विचार स्पष्ट कीजिए। १०
- प्र.९. निम्नलिखित में से कोई दो लिखिए १०
- अ) पाठ्यक्रम विकास के सिद्धांत (कोई ५)
- ब) कृतीकेंद्री (गति) पद्धति का शैक्षिक महत्व (कोई ५)
- क) छुपा (सुप्त) पाठ्यक्रम
- ड) पाठ्यक्रम पुनर्रचना में एमएचआरडी (MHRD) की भूमिका

*****